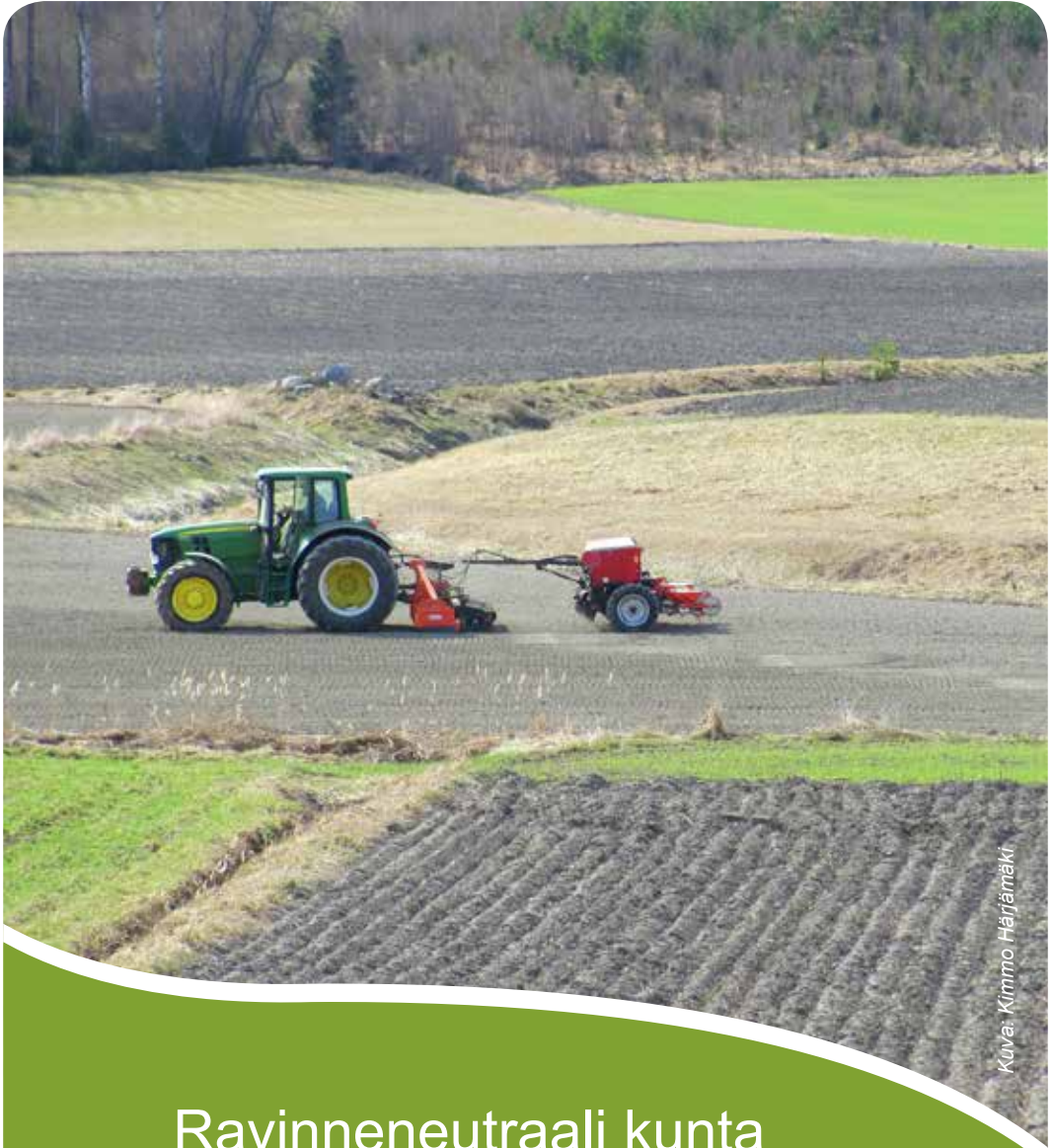

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kuva: Kimmo Harjamäki

Ravinneneutraali kunta 2015 – 2017

Ravinteita kierrättämällä voidaan vähentää uusiutumattoman, louhittavan fosforin käyttöä, säästää väkilannoitteiden valmistukseen tarvittavaa energiaa ja lisätä ravinneomavaraisuutta. Samalla vähennetään ympäristöön kohdistuvaa ravinnekuormitusta ja vesien rehevöitymistä.

Ravinneneutraali kunta -hankkeen tavoitteena on tehostaa kunnassa tai laajemmalla alueella muodostuvien orgaanisten ravinteiden hyödyntämistä mahdollisimman lähellä syntypaikkaansa. Lounais-Suomessa kehitettävät toimintamallit kehitetään sellaisiksi, että niitä voidaan soveltaa koko Suomessa. Toimintamalleilla pyritään saamaan aikaan Ravinneneutraali kunta -brändi, joka tuo näkyvyyttä ja vetovoimaisuutta kunnalle tai alueelle. Brändi voidaan liittää myös toimijoiden tuotteisiin, jolloin siitä hyötyvät erityisesti alueen yrittäjät ja elinkeinoelämä.

Hanke on osa ympäristöministeriön ravinteiden kierrätystä edistävää ja Saaristomeren tilaa parantavaa (ns. Raki-) ohjelmaa 2012-2015. Hanketta hallinnoi Varsinais-Suomen ELY-keskus.

Yhteistyökuntien ja muiden tahojen rooli

Hanke perustuu yhteistyöhön erityisesti kuntien mutta myös maatalous- ja muiden yritysten ja eri organisaatioiden kanssa.

Toiminnassa otetaan huomioon myös aihepiiriin liittyvien muiden hankkeiden, erityisesti Raki -hankkeiden tulokset ja kokemukset. Lisäksi tarvitaan aktiivisia kansalaisia mukaan toimintaan. Ravinneneutraali kunta -kriteerit ja niiden mukaisten toimenpiteiden todentaminen sekä vaikutukset ympäristöön määritellään laajana yhteistyönä. Pilottikunnissa kartoitetaan mahdollisuudet ja puutteet alueella syntyvien orgaanisten ravinteiden kierrätyksessä. Näille alueille suunnitellaan käytännön ratkaisuja, jotka tukevat ja edistävät alueen elinkeinotoimintaa, työllisyyttä ja toimijoiden verkostoitumista. Samassa yhteydessä selvitetään käyttökelpoisiksi arvioitujen ratkaisujen rahoituskeinot.

Hankkeessa edistetään palvelujen ja palvelukokonaisuuksien syntymistä eri lähteistä tulevien ravinteiden tarkoituksenmukaiseksi kierrättämiseksi ja/tai sijoittamiseksi. Tavoitteena on luoda alueellisia yhteistyömalleja ja palveluja ”toisen jäte on toisen raaka-aine” -ajatuksella ja saada ne laajaan käyttöön samalla vesien tilaa parantaen. Käytännön toteutuksessa yhteistyökumppaneilla on merkittävä vastuu.

Hankkeen omarahoitussuus muodostuu ELY-keskuksen ja kuntien henkilöstön työnoksesta. Kuntien tehtäviä ovat ravinteiden kierrätyksen nykytilan selvittäminen oman kunnan osalta, asiantuntija-apu, osallistuminen ideointiin ja suunnitteluun sekä tiedottaminen ja toimenpiteiden edistäminen kunnassa. Pilottikuntia voidaan ottaa vielä mukaan hankkeen aikana.

Ravinteiden kierrätyksen teemat

- Yhdyskuntien jätevedenpuhdistamojen lietteiden hyötykäyttömahdollisuudet lannoitteina ja maanparannusaineina.
- Kunnallisen viemäroinnin ulkopuolella olevien haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyn vaihtoehdot.
- Biojätteiden synnyn vähentäminen, niiden ravinteiden kierrätys ja ruokaloista, kaupoista ym. tulevan ”ylijäämäärüan” saaminen hyötykäyttöön.
- Kotieläin- ja kasvinviljelytilojen yhteistyö lanta- ja rehuasioissa, lannan ympäristöystävällinen käyttö sekä maaseudun uuden kehittämissohjelman mahdollistamien toimenpiteiden hyödyntäminen.
- Hyvät viljelykäytännöt; pellon kasvukunto, maan rakenne, kuivatus, ravinnetaseet, lannoitus ja maatalouden vesiensuojelua edistävien toimenpiteiden kohdentaminen ja toteutus.
- Jätevesiverkoston ulkopuolelle jäävien teollisuusperäisten orgaanisten ravinteiden jatkokäytön mahdollisuudet ja esteet.
- Veneilyn tuottamien käymälä- ja ruokajätteiden vastaanotto ja käsittely.
- Biokaasulaitoksen lopputuotteiden hyödyntäminen ja niiden vastaanottajien tarpeiden mukaiset palvelut.

- Ympäristönäkökohtien ja lähiruoan huomioonotto julkisten hankintojen kriteereissä.
- Tarpeen mukaan mukaan myös muita teemoja.

Käsiteltävät teemat ja niiden tärkeysjärjestys sovitaan työryhmissä kuntien ja muiden kunnan alueen toimijoiden kanssa kunkin kohdealueen ominaispiirteiden mukaan.

Lisäksi pyritään edistämään teemoihin liittyvän ympäristötekniikan kehittämistä ja ympäristöyrittäjyyttä. Hankkeessa kirjataan myös esiin tulevia hallinnollisiin käytäntöihin, viranomaiskäytäntöihin ja taloudellisiin ohjauskeinoin liittyviä ongelmia ja tehdään niihin parannus- ja kehittämissuhteita.

Kuva: Minna Nummelin

Yläkuva: Ympäristöhallinnon kuvapankki Riku Lumiaro, alakuva: Minna Nummelin
Taitto: Päivi Lehtinen, helmikuu 2015

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Itsenäisyydenaukio 2
PL 523, 20101 Turku
puh. 0295 022 500 (vaihe), www.ely-keskus.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Lisätietoja:

Sanna Tikander, koordinaattori
+358 295 023 019

Janne Heikkinen, erityisasiantuntija
+358 295 023 029

www.ymparisto.fi/ranku

Ravinteiden kierrätys on osa resurssiviisautta. Resurssiviisaus on yksi kehityspoluista Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristöohjelmassa vuoteen 2030.